

גליון מס' 196

שבת פרשת פנחס תשפ"ה

אמשיח

שיחות, דרשות ומאמרים למגידי שיעור ולכל דורש ברבים
לאורו ולזכרו של מרן קדוש ישראל ותפארתו שר התורה זיע"א

ערוך מתוך שיעורי לב ארי - ב"ב

עניין של חינוך

על הפסוק בפרשתינו "ובני קרח לא מתו" (במדבר כו, יא) כתב החיד"א ("נחל קדומים"): שמעתי מהחכם השלם רבי משה גואקיל מחכמי ירושלים, שהגיד לו בחלום פירוש הפסוק (תהילים פרק מ פסוקים ב-ד) שמדבר על בני קורח שהרהרו בתשובה בשעה שפתחה הארץ את פיה: קוה קויתתי ה' ויט אלי וישמע שועתי ויעלני מבזר שאון מטיט הינון – לאחר שנפלו בני קורח באדמה כשפתחה את פיה, מקום נתבצר להם שם – "ויקם על סלע רגלי כוֹנֵן אֲשָׁרִי" – ונעשה להם עמוד סלע שיוכלו לצאת משם. "וינתן בפי שיר חֲדָשׁ" – ובירכו אז בני קורח ברכה חדשה, או ברכת "ברוך מחיה המתים", או ברכת "ברוך מוריד שאול ויעל", וזו ברכה חדשה שלא אמרה אדם מעולם. ומסיים דוד המלך: "יָרְאוּ רַבִּים וַיִּירְאוּ" – ממעשה זה, "וַיִּבְטְחוּ בַּה'" – בראותם נס מופלא זה, כי לאחר שהרהרו בתשובה, מקום התבצר להם כדי שיוכלו לצאת מהשאול ולהוליד ילדים. הצלת בני קורח הוא לימוד לנו – אין להתייאש בכל מצב בחיים, ואף שנמצאים כבר בתוך בור שאול, יש תקווה להינצל אם בוטחים בה'. כי גם כשהמצב קשה ובדרך הטבע אנו לא מצליחים לראות אפילו נקודה אחת של אור בקצה המנהרה, עדיין 'לא אבדה תקוותנו' (אור שרה) **בברכת שבת שלום מערכת לב ארי**

פנינים משלחן מלכים

"פינחס בן אלעזר..."

ולא כליתי את בני ישראל בקנאתי" (כה, יא)

כיון שראה פנחס את הנגף, עמד והיה מתפלל שנאמר (תהילים קו, ל) "ויעמד פנחס ויפלל ותעצר המגפה" (סנהדרין פב).

אחד ממיטיביו של הגה"צ רבי משה מנדל זצ"ל, ביקש לערוך בבית מדרשו אירוע שלא היה לרוחו. לסרב לו במפגיע לא היה יכול, כיון שחייב לו הכרת הטוב, ומאידך, היתה עלולה להגרם לו בושה ועגמת נפש באם היה מתקיים שם האירוע. נמצא רבי משה בין הפטיש לסדן. מה עושים בעת צרה? מתפללים! וכך התפלל לפני הקב"ה: "אל תביאני לידי בזיון". ואכן נענה בתפלתו... זמן קצר לפני האירוע, אירע קצר חשמלי במערכת החשמל ובית המדרש שקע בעלטה. מיהר בעל האירוע להזמין חשמלאי מומחה, אך הלה, למרות מומחיותו, לא הצליח לאתר את סיבת התקלה. לא נותרה בידו ברירה ונאלץ להודיע לכל המוזמנים על ביטול האירוע. (הראה לעניין)

מהשכר שקיבל פנחס אנו מבינים את גודל מעשהו, וכפי שביאר רש"י בסוף פרשת בלק (כה, ז) על הפסוק, וירא פינחס בן אלעזר... ויקח רמח בידו, ראה מעשה ונזכר הלכה. אמר לו למשה, מקובלני ממך הבוועל ארמית קנאין פוגעין בו. אמר לו, קורא האגרת יהיה השליח, מיד ויקח רמח בידו וגוי. ע"כ. הגאון רבי פרץ אריאל זצ"ל כיהן כרבה של מגדאל. הוא הגיע לשם בחודש אלול תשי"ג. בשבת הראשונה לכהונתו התעוררה לו בעיה קשה. באותה שבת היה אמור להיות "בר מצוה" לנער שהיה נוסע על אופניים בשבת, והשאלה היתה האם יוכל לקבל עליה לתורה? אם יתן לו עליה אף שמחלל שבת (מדובר שהיה בזה חילול שבת) אזי יפסיד הרב את ה'קנאים' שהיו בעיר, שאז ילחמו נגדו, ואם יחמיר שלא לתת לו עליה, אזי יפסיד את ה'מודרנים' מתושבי העיר שאז הם שיצאו נגדו. הלך רבי פרץ לשאול את החזון איש כדת מה לעשות. השיב לו החזון איש: מפטיר אינו משבעה קרואים ותוכל לתת לו עליה. הוסיף החזון"א לשאול: אם אתה תלך ברחוב בשבת והנער יסע על האופניים האם יתבייש לנהוג כשיראה אותך? השיב הרב פרץ: בפני הוא לא יסע. "אם כן" – אמר החזון"א – "אין זה מחלל שבת בפרהסיא". (ערובין סט.) שאל שוב הרב פרץ אריאל: אבל מה אעשה עם קבוצת הקנאים שילכו נגדי? השיב החזון"א: אתה אשם שאתה קורא להם קנאים, אם הרב פוסק כדת וכהלכה שמגיע לנער עליה לתורה, ממילא מי שאינו שומע בקול הרב, שוב אינו קנאי והולך הוא נגד התורה! (מעשה איש)

לע"נ הבחור אריה ז"ל בן דוד וזהבה הי"ו

מערכת שיעורי לב ארי – שיעורים שבועיים לאור הפרשה מפי הרב אריה יוסף שליט"א

מעשה שהיה...

מעשה הצדקה! \ ספור על רבנו כ"ק רבי יעקב יוסף הרמן זצ"ל זיע"א

הילולא דצדיקו

הילולת מורנו

רבי יעקב

יוסף הרמן

זצ"ל זיע"א

יז' תמוז תשנ"ד

הרב יעקב יוסף הרמן זצ"ל - נולד בשנת ה'תר"מ בסלוצק לאביו: ר' יצחק אייזיק. ולאיו: מרת רבקה ע"ה. בהיותו כבן שמונה היגרו הוריו איתו ועם אחותו הקטנה לארצות הברית והתיישבו בלואר איסט סייד בניו יורק. אביו התקשה למצוא עבודה כמורה פרטי, ועבודות אחרות לא נמצאו מאחר שסירב לעבוד בשבת, ולכן חמש שנים לאחר מכן חזרו הוריו ואחותו לרוסיה והוא נשאר לבדו בניו יורק. התפרנס מעסק לשיווק חלב ישראל. ביתו היה פתוח תמיד לאורחים. בשבתות וכן במהלך השבוע עשרות אנשים. גם ראשי ישיבות מאירופה שבאו למסעות גיוס כספים בארצות הברית, כדוגמת הרב אליעזר יהודה פינקל, הרב ראובן גרוזובסקי, הרב אליהו אליעזר דסלר והרב ברוך בער ליבוביץ', בחרו להתארח בביתו, בשל הקפדתו על כשרות מהודרת ביותר. הקפיד על תפילה בציבור ומסר נפש עבודה. בשנת ה'תרצ"ט עלה לארץ והתגורר בירושלים, שם פתח חנות למכירת תשמישי קדושה בשכונת מאה שערים. מסר שיעורים בישיבות 'רבינו יצחק אלחנן' ו'רבינו יעקב יוסף'. הקים את ישיבת 'תפארת ירושלים' (ישיבתו של הגאון הרב משה פיינשטיין זצ"ל). רבנו נלב"ע ב-י"ז בתמוז ה'תשכ"ז. רבנו חי ופעל כ-87 שנים. ציונו בהר-המנוחות בירושלים. ת.נ.צ.ב.ה. וזכותו תגן עלינו אמן!

סיפר הרב משה אהרון שטרן זצ"ל, שפגש פעם את הרב הגאון יחיאל מרדכי גורדון, ראש ישיבת לומז'ה. הרב גורדון סיפר לו מעשה על רבינו. בשנת ה'תרפ"ט היה הרב גורדון ראש ישיבה בלומז'ה. באותה תקופה התרחשה נפילה גדולה של עסקים באמריקה. המצב בישיבה היה נורא ואיום, התומכים האמריקאים הפסיקו לשלוח כסף לישיבות, והמצב הלך והידרדר מיום ליום. בישיבה למדו באותה עת כארבע מאות בחורים!. לילה אחד, התכנסה ההנהלה לישיבת חירום, כיצד ניתן להציל את המצב. באסיפה דובר שלא נותר מאומה בשביל להאכיל את הבחורים, מלבד חתיכת לחם ומעט מים לכל בחור בעבור ארוחת הבוקר שלמחרת. יותר מזה - אין! והנורא מכול, שאין שום תקווה נראית באופק להצלת המצב. הוחלט, שמחר לאחר התפילה, יעלה ראש הישיבה על הבימה ויודיע לבחורים, שלאחר ארוחת הבוקר יארזו את החפצים וישובו לבתיהם, הישיבה נסגרת! למחרת, אחר התפילה, הביטו ראש הישיבה והמשגיח זה בזה, ולא היו מסוגלים להוציא מפייהם את ההודעה הנוראה. הבחורים, שלא ידעו את התכנון, ירדו כהרגלם לאכול, ומיד אח"כ פנו ללימודם. ראש הישיבה והמשגיח נבוכו. הם ידעו נכונה, שאין להם שום דרך להאכיל את הבחורים בארוחת הצהריים. מה יעשו? "הבה ונשלח שליח לדואר", אמר ראש הישיבה בתקווה, "אולי בכל זאת הגיע צ'ק של עשרים או שלושים דולר, ונוכל לקנות מעט אוכל לארוחה נוספת". (הדולר בתקופה ההיא, היה בעל ערך גבוה ביותר). שליח נשלח לדואר. עד מהרה שב הלה ובידו מעטפה סגורה. צוות הישיבה פתחו את המעטפה, ונשימתם נעתקה מרוב תדהמה. המעטפה הכילה צ'ק על סך אלף דולר! מיהודי עלום בשם ר' יעקב יוסף הרמן. סכום הכסף הזה סייע באחזקת הישיבה למשך חודש נוסף. לאחר החודש ההוא בס"ד השתנה המצב הכלכלי, והישיבה נותרה עומדת על תילה. כשנשאל לאחר מכן רבינו על הסיפור הזה, סיפר שבאותה תקופה כל העסק שלו ירד לטמיון!. היה לו עסק של בגדים והוא הפסיד את הכול. נותרו לו בבנק אלף ושלוש מאות דולר בלבד. אמר רבינו: "הכסף בעסק הלך לאיבוד, אציל לפחות את מה שנותר בשביל תורה". אלף דולר הוא שלח, כאמור, לישיבת לומז'ה. עם מאתיים וחמישים דולר נוספים - פתח את ישיבת 'תפארת ירושלים', ישיבתו של הגאון הרב משה פיינשטיין זצ"ל. המלמדים ומגידי השיעורים של הישיבה חששו לפתוח את הישיבה, ללא כסף מזומן עבור השכירות. תרומתו בסך מאתיים וחמישים דולר, הספיקה לדמי השכירות, והישיבה נפתחה. בחמישים הדולרים האחרונים שנותרו - הדפיס את הלוח הראשון של זמן הדלקת הנרות, כסיוע לציבור שומרי התורה והמצוות שיוכלו לדעת מתי להדליק נרות. מתוך 'מידות והנהגות טובות' (מלקוט בשינוי לשון קלים מתוך 'אמרי צדיקים')

סופו של המרים יד בתורת משה!

"בקנאו את קנאתי בתוכם" (כה, יא)

בלב הרובע היהודי בקראקא, באמצע הרחבה, ניצבת חומת אבנים נמוכה המקיפה פיסת קרקע שהכל עוקפים אותה. חומה זו נבנתה על פי ציוויו של המלך זיגמונד השני על פי בקשתו של רבינו, **הגאון רבי משה איסרליש (הרמ"א)**, עקב מעשה שהיה, שכך היה. בחצר המלך זיגמונד השני כיהן גובה מיסים יהודי בשם שלמה זליגמן, בן למשפחת כהנים, שלא נגע אלקים בלבבו, והחליט לשאת לאשה אשה גרושה. מובן, שלא בלבד שרבינו הודיע שלא ישיאם אלא שיחרים כל מי שירחיב עוז לסייע לו בדבר עבירה זו. הלך הלה ואכל קורצא בי מלכא, בספרו למלך את הכרזתו זו של הרמ"א הפוגעת בו ובתכניותיו. רבינו נקרא עקב כך אל המלך, שפקד עליו בלא דין ודברים לערוך את החופה והקידושין כדת משה וישראל. לא הועילו הסברים בקשות ותחנונים, כי יד הנוגש היתה תקיפה. בידעו שאין בכוונת רבינו לערוך את הטקס, ומתוך הנחה שינסה לחמוק ממנו, שלח המלך גונדת חיילים כבר משעות הבוקר של יום החופה המיועד כדי לשמור את בית הרב שלא יעשה לו "ויברח". הרב נאלץ להגיע בסופו של דבר למקום החופה, מול בית הכנסת הישן, כשהוא אינו יודע לשית עצות בנפשו, אם יעשה – חילול שמו הגדול בפני הכל, ואם לא יעשה – משום סכנת חיים יש בכך.

קרב הרב אל בני הזוג וניסה, בנסיון של הרגע האחרון, להניאם מהחלטתם, אך ללא הועיל. עמד בינו וקרא את קריאתו של משה רבינו: "הרמו מתוך העדה הזאת ואכלה אתם כרגע" (יז, י). לגירסה אחרת, קרא הרב: "סורו נא מעל אהלי האנשים הרשעים האלה" (טז, כו) הקהל זע בפחד והתרחק מבני הזוג, מתחת לחופה נותרו שני פורצי הגדר לבדם. פנה הרב בתפילה אל ה' שיעשה בהם הדין הראוי לחולקים על תורת משה כקרח וכל עדתו. והנה פצתה האדמה את פיה ותבלעם חיים, הם וחופתם. הקהל הגדול נס על נפשו לקול הרעש, והבור באדמה נתכסה בעפר.

בהגיע דבר המעשה אל המלך חשש כי גם בו תפגע הקפידא של הרב, ושלח כרכרה להביאו אליו, לבקש את מחילתו מלפניו. רבינו הסביר לו שלא בו אישית פגע אלא בכבודה של תורה ובדת ישראל, ועל כך יצא הקצף והחל הנגף. מששאלו המלך אם יוכל לעשות דבר עבורו כפיצוי על עגמת הנפש שנגרמה לו, ענה ואמר הרב: הואיל ושני המורדים בתורה נבלעו חיים בכיכר העיר ושם מקום קבורתם, ולפיכך אסור לכהנים לעבור שם, אבקש מהוד מלכותו רשות לגדור את המקום לבל יטמאו הכהנים. הגדר הוקמה, כסימן ואות לבני מרי לבל יהינו לעבור על מצוות התורה. כך עד ימינו אלה.

(תפארת אבות)